

**Pälkäne
Seitsye
Mattilan
ranta-asemakaavan
muutos- ja laajennusalueen
muinaisjäännösinventointi
2014**

Johanna Stenberg

Tilaja: Ympäristösuunnittelu Oy

Sisältö

Perustiedot	2
Yleiskartat	3
Inventointi	4
Lähteet	5
Vanhoja karttoja	6
Kuvat	8
Inventoinnissa tarkastetut alueet	14

Kansikuva: Tutkimusalueen luoteista osaa tasaista ja kosteaa koivikkoaluetta Seitsyentien ja Putkilahden rannan välisellä alueella.

Perustiedot

Alue: Pälkäne, Seitsye Mattilan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusalue Seitsyenniemen länsi-lounaisrannalla.

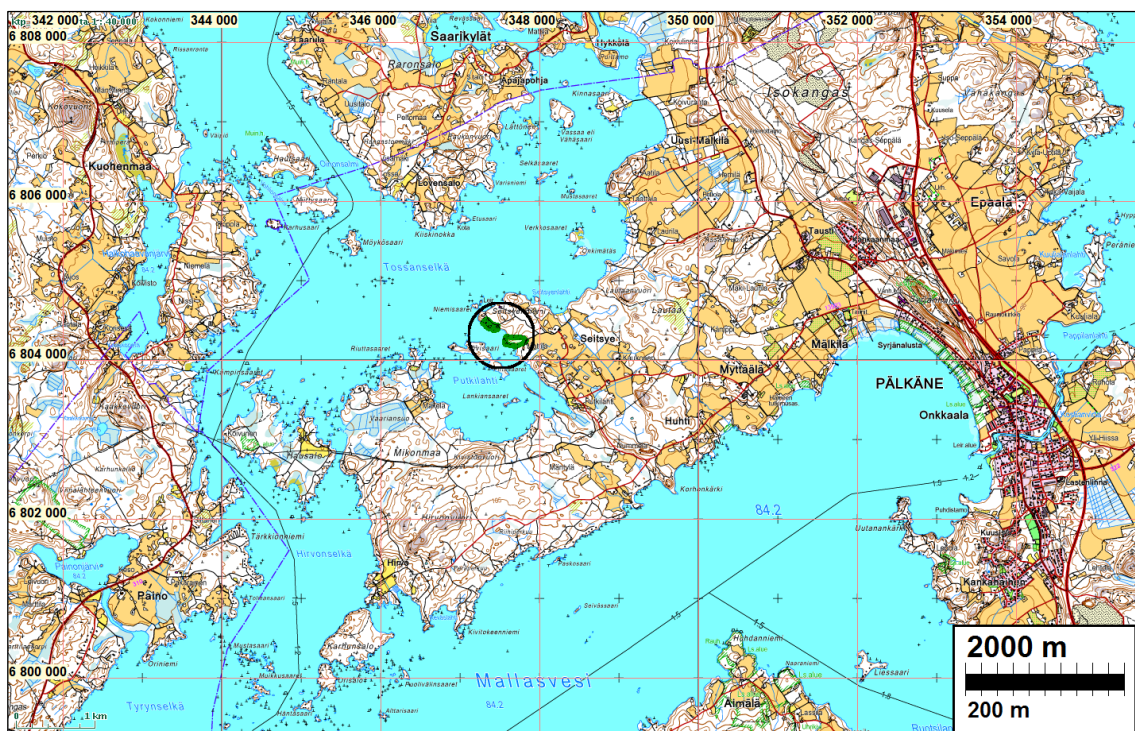
Tarkoitus: Selvittää, onko asemakaavan muutos- ja laajennusalueella kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita, suojeltavaksi katsottavia kulttuurihistoriallisia jäänteitä.

Työaika: 3.9.2014.

Kustantaja: Ympäristösuunnittelu Oy.

Tekijät: Mikroliitti Oy, Johanna Stenberg.

Tulokset: Tutkimusalueelta ei tunnettu ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tutkimusalueen muinaisjäännosinventoinnissa ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavia jäännöksiä.

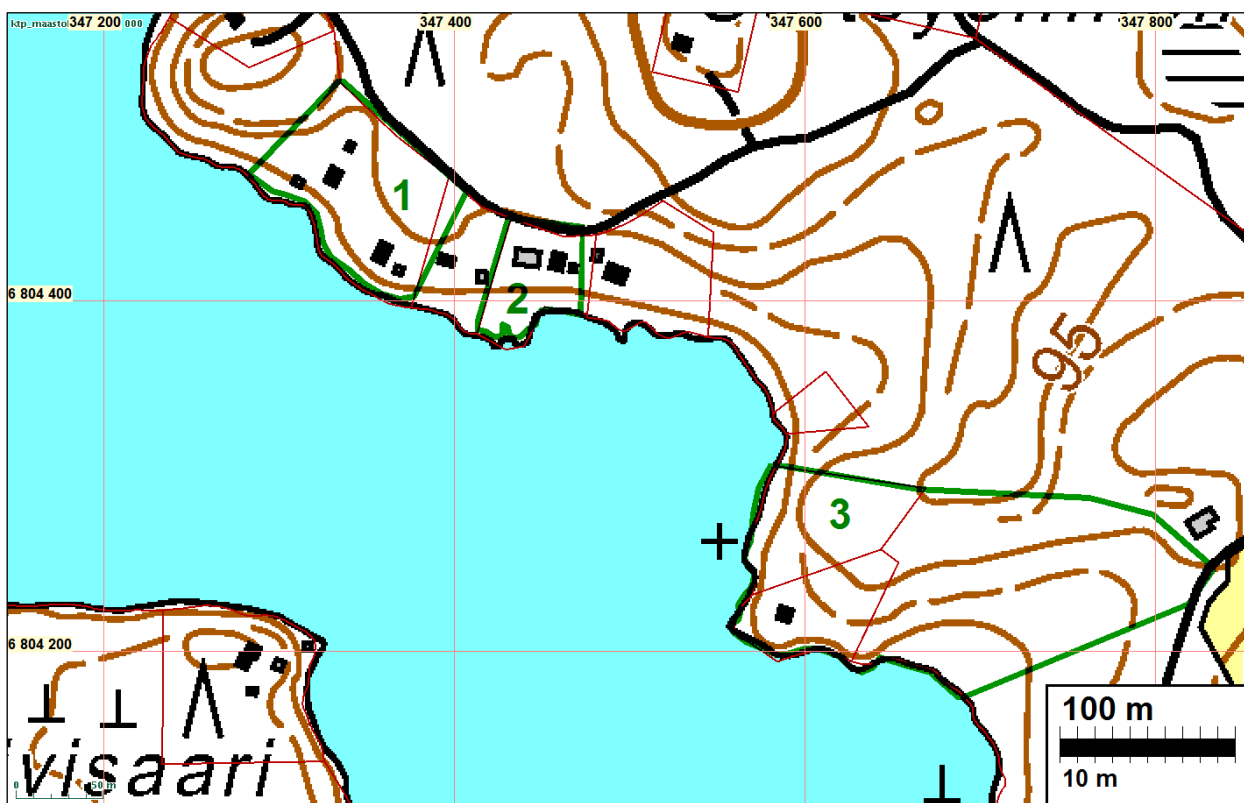
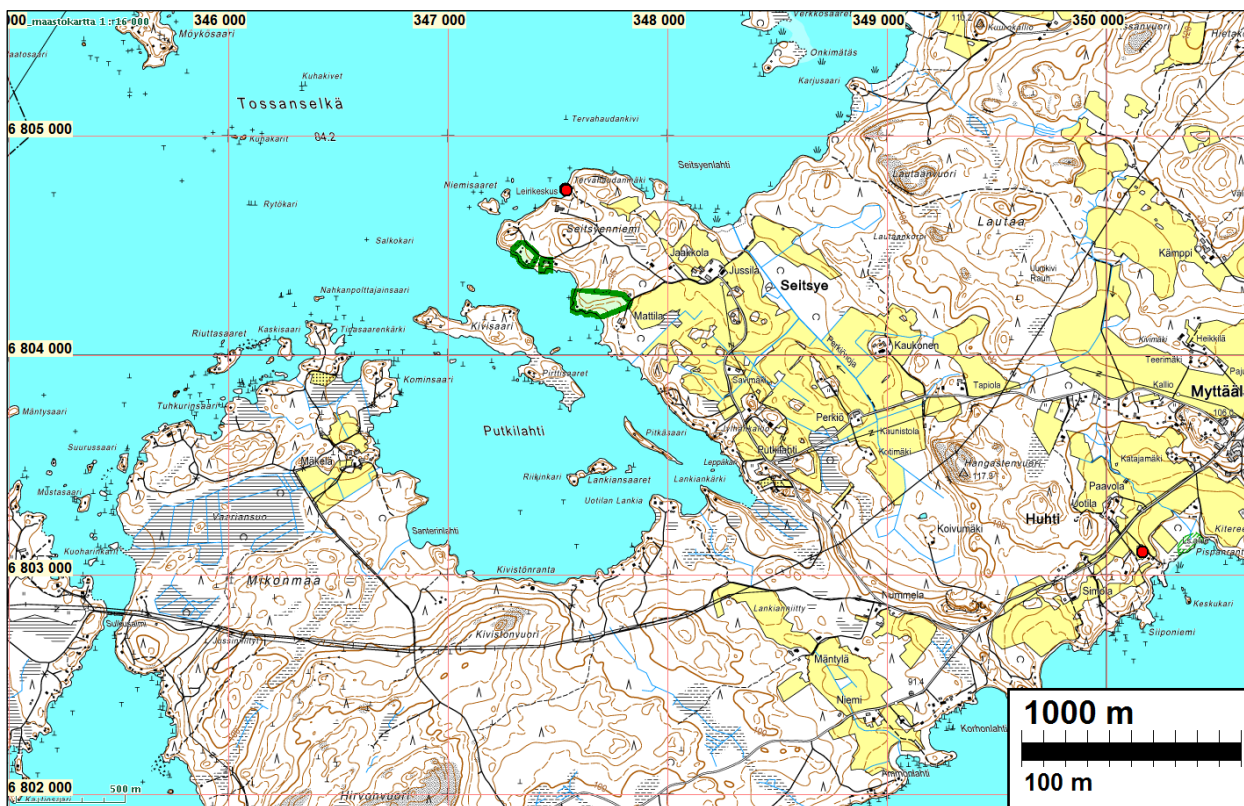

Tutkimusalue on mustan ympyrän sisällä.

Selityksiä: Koordinaatit, kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartta ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta syksyllä 2014, ellei toisin mainittu. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikroliitti Oy:n serverillä.

Yleiskartat

Kartoilla: Tutkimusalueen rajaus on vihreällä. Lähialueen muinaisjäännökset ovat punaisin pistein.

Tutkimusalueen osa-alueet 1-3 vihreällä

Inventointi

Pälkäneen Seitsyenniemeen on tekeillä Mattilan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennus. Hankeen kaavakonsultti Ympäristösuunnittelu Oy tilaisi Mattilan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusalueen muinaisjäännösinventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Johanna Stenberg teki muinaisjäännösinventoinnin maastotyöt 3.9.2014 tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa.

Tutkimusalueena oli Mattilan ranta-asemakaavan muutos- laajennusalue, joka käsittää kolme erillistä aluetta Seitsyenniemen länsi- lounaisrannalla, Seitsyentien ja Putkilahden välisellä kais- taleella osoitteissa Seitsyentie 467, 455 (osa 1 ja osa 2) ja 395 (osa 3). Kaikilla kolmella osa- alueella on jo olemassa olevaa rakennuskantaa. Mattilan ranta-asemakaavan muutos – ja laajennusalueen kokonaispinta-ala on 5 ha.

Tutkimusalueelta ei tunnettu ennestään kiinteitä muinaisjäännöksiä. Tutkimusaluetta lähin tunnettu kohde on Seitsyenniemen pohjoispäässä sijaitseva kivenlouhintapaikka Seittyenniemi (mj. tunnus 1000007517). Kohde löytyi Riitta Saarisen vuonna 2000 tekemässä inventoinnissa.

Ennen maastotöitä perehdyttiin Mälkiän isojakokarttaan vuosilta 1805–07, Pälkäneen pitäjän- karttaan vuodelta 1842, sekä Kalmbergin kartastoon vuodelta 1855, Senaatinkarttaan vuodelta 1912 ja peruskarttoihin vuosilta 1953–1980 alueen maankäytöhistorian hahmottamiseksi. 1700 luvun lopun ns. Kuninkaankartasto ei ulotu tutkimusalueelle, joten 1800-lukua varhaisempaa yleiskartta-aineistoakaan ei alueelta ole. Lisäksi tarkasteltiin Pälkäneen historiaa (Nissilä, 1972) Mälkiän, Myttälän ja Seitsyen alueita käsittelevältä osalta.

Vanhojen karttojen perusteella tutkimusalueella ei ole ollut asutusta 1800-luvulla ja siten tuskin myöskään ennen sitä, historiallisena aikana (ainakaan pysyvää asutusta). Maastossa tehdyt havainnot alueen maaperästä ja topografiasta tukevat em. käsitystä. 1800-luvun karttoihin mer- kitty ja niissä mainittu Seitsiön kyläntontti sijaitsee Seitsyenniemen itäosassa Nykyisen Jaakkolan kohdalla. Tutkimusalueella voisi kuitenkin periaatteessa sijaita kartoille merkitsemättömiä histo- riallisen ajan muinaisjäännöksiä, kuten esim. tervahautoja. Seitsyenniemessä mahdollisesti ole- viin tervahautoihin viittaa Seitsyenniemen pohjoispäässä oleva paikkanimi ”Tervämäki”.

Tutkimusalueen maasto on vaihtelevasti kivikoisista ja louhikoisista, mäntymetsistä ja savisista alavaa koivikko. Tutkimusalueen rannat ovat kivikkoisia ja alavammilla kohdin rannat ovat kos- teita vesijättömaita. Tutkimusalueella on lomarakennuksia lukuisine piharakennuksineen, minkä lisäksi rakennusten ympäristöä on muokattu ja pengerrytetty varsin voimallisesti. Etenkin alueiden 1 ja 2 osalla rakentamatonta ja muokkaamatonta alaa on vähän.

Alueen 3 poikki on hiljattain rakennettu soratie Seitsyentieltä kohti rantaa. Uuden soratien mo- lemmin puolin on kosteapohjaista maastoa, johon on istutettu koivua. Alueen 3 Putkilahteen pitävän niemen etelä-lounais ranta on hyvin alavaa kosteikkoa, jossa kasvaa pajukkoa ja muuta kostean maan kasvustoa. Alueen luoteispää kohoaa korkeammalle ja on maastoltaan kivikkoista ja louhikkoista mäntykangasta. Tällä kuivalla ja kivikkoisella kumpareella sijaitsee lomarakennus piharakennuksineen. Alueen luoteisosan ranta on kivikkoinen ja matala. Alueen pohjoisreuna, samoin kuin alueen keskiosa on myös hyvin kivikkoista ja karua. Alueen keskiosassa on tehty avohakkuu, mikä osaltaan helpotti alueen tutkimusta ja maastossa tehtävää havainnointia.

Tutkimusalueella tehdyssä muinaisjäännösinventoinnissa maastoa havainnoitiin kattavasti sil- mämääräisesti etsien maanpinnalle näkyviä muinaisjäännöksiä, kuten rökkiötä ja tervahautoja.

Alueella tehtiin koekuoppia vielä ehjissä ja rakentamattomissa maastonkohdissa maan alaisten muinaisjäännösten havaitsemiseksi.

Tutkimusalueella tehdyssä silmämääräisessä maaston tarkastelussa ei tehty mitään havaintoja muinaisjäännöksestä. Myöskään tutkimusalueelle tehdyissä koekuopissa ei saatu muinaisjäännökseen viittaavia havaintoja.

Mattilan ranta-asemakaavan muutos- ja laajennusalueella tehdyssä muinaisjäännösinventoinnissa ei havaittu kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita suojeltavia jäännöksiä.

Lahdessa 16.9.2014

Johanna Stenberg

Lähteet

Kalmbergin kartasto R III: List 8. <http://www.vanhakartta.fi/historialliset-kartat>.

Pitäjänskartasto Pälkäne 2141 01a. 1842. Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. Kansallisarkisto.

Kraemer. G. 1805, 1806 ja 1807. Mälkilä; Mälkilän, Myttälän ja Huhdin kylät sekä Seitsiön yksittäistalo: Kartta, jakokirja isojaosta kylien välillä. (H61:22/1-16). Maanmittaushallituksen uudistusarkisto. Kansallisarkisto.

Nissilä, Viljo 1972. Pälkäneen historia. Vammalan Kirjapaino Oy. Vammala.

Senaatin kartasto. Pälkäne (XVII-XVIII 26). Maanmittaushallituksen historiallinen kartta-arkisto. Kansallisarkisto.

Vanhoja karttoja

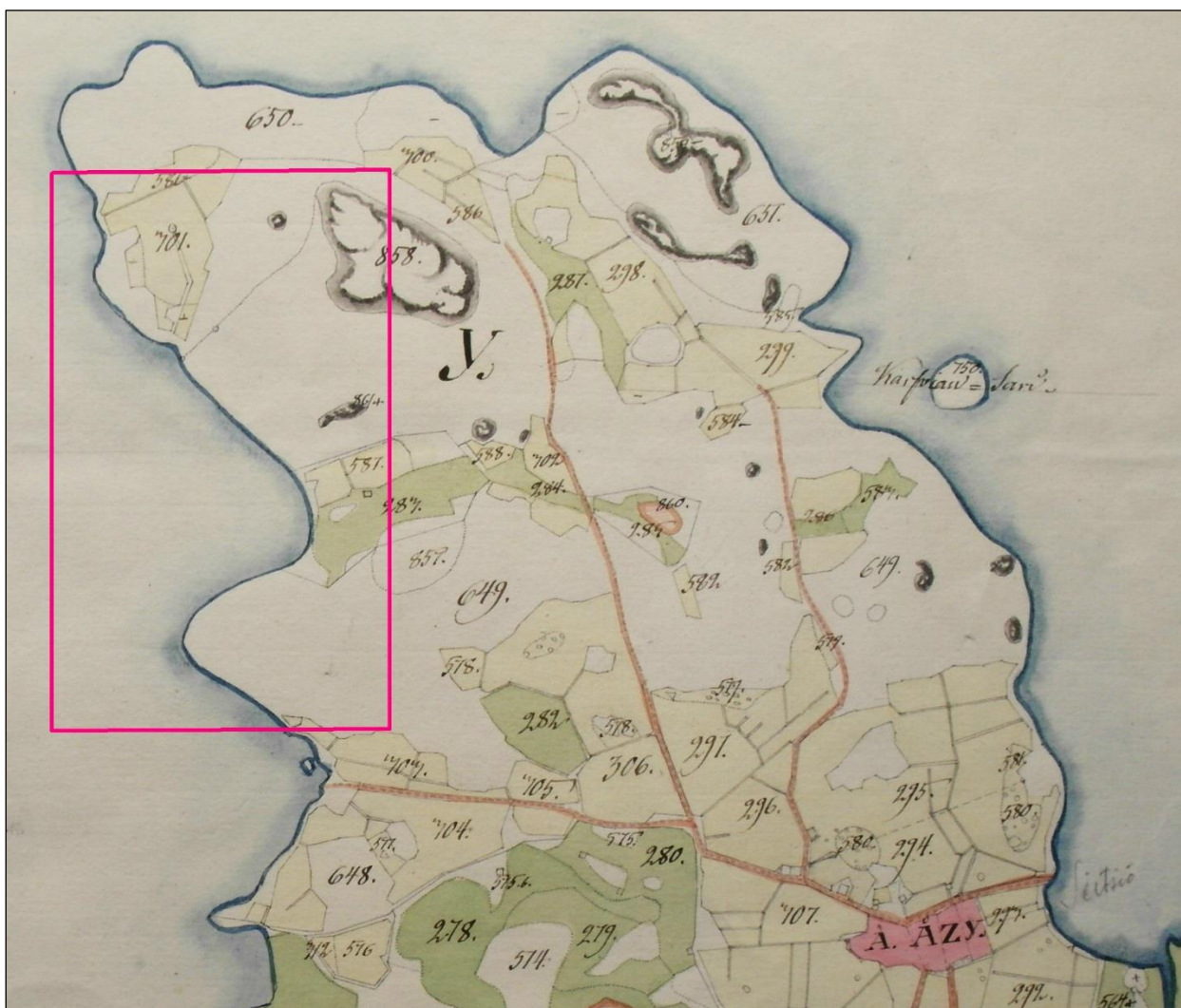
Ote Senaatinkartasta vuodelta 1912 (Pälkäne (XVII-XVIII 26). Tutkimusalue on mustan ympyrän sisällä. Punaisella rakennukset nykyisten Mattilan ja Jaakkolan tilojen kohdalla.

Ote Kalmbergin kartasta. Tutkimusalue on punaisen ympyrän sisällä.

Ote Pälkäneen pitäjänkartasta vuodelta 1842. Tutkimusalue on ympyröiden sisällä. (2141 01a)

Ote Mälkiän isojakokartasta vuosilta 1805–07 (H61:22/1-16). Seitsiön talonpaikka on merkitty punaisella.

Kuvat

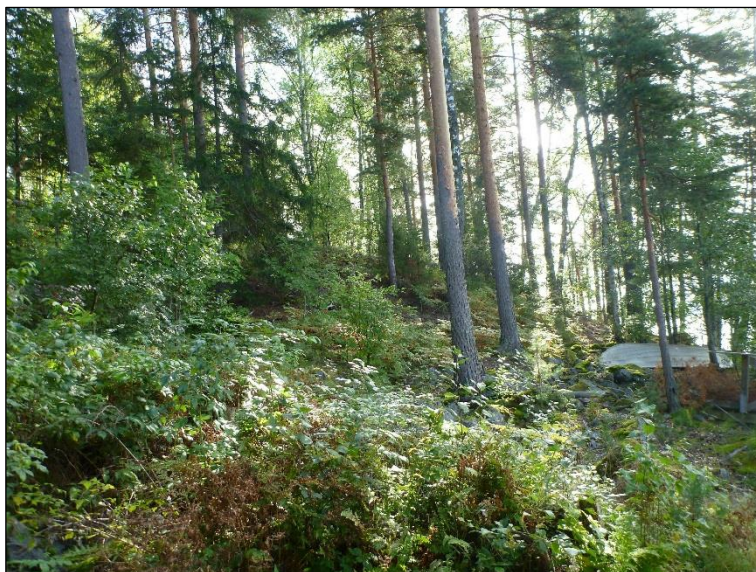
Alue1. Kuvattu Seitsyentieltä länteen kohti tutkimusaluetta.

Alue1. kuvattu Seitsyentieltä etelään.

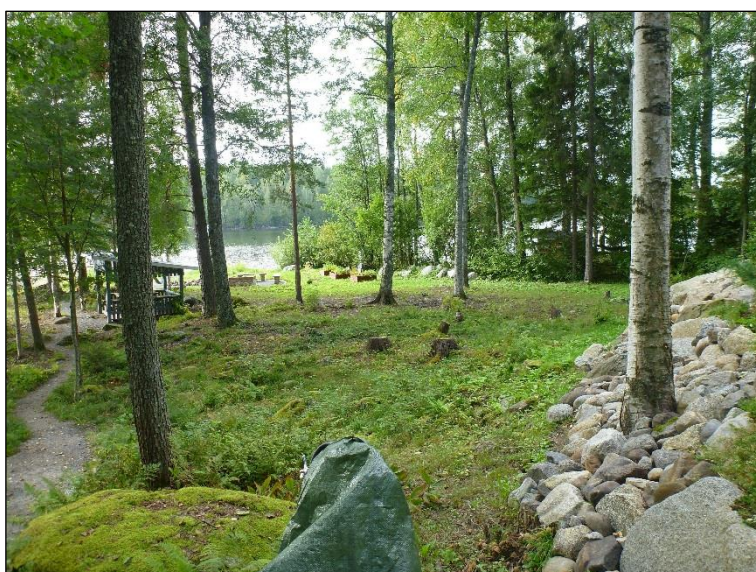
Alue 1. Mökin pihamaata tasaisella osalla, rantatöyrään reunalla. Kuvattu luoteeseen.

Alue 1. Jyrkkää kivikkoista rantaa. Kuvattu kaakkoon.

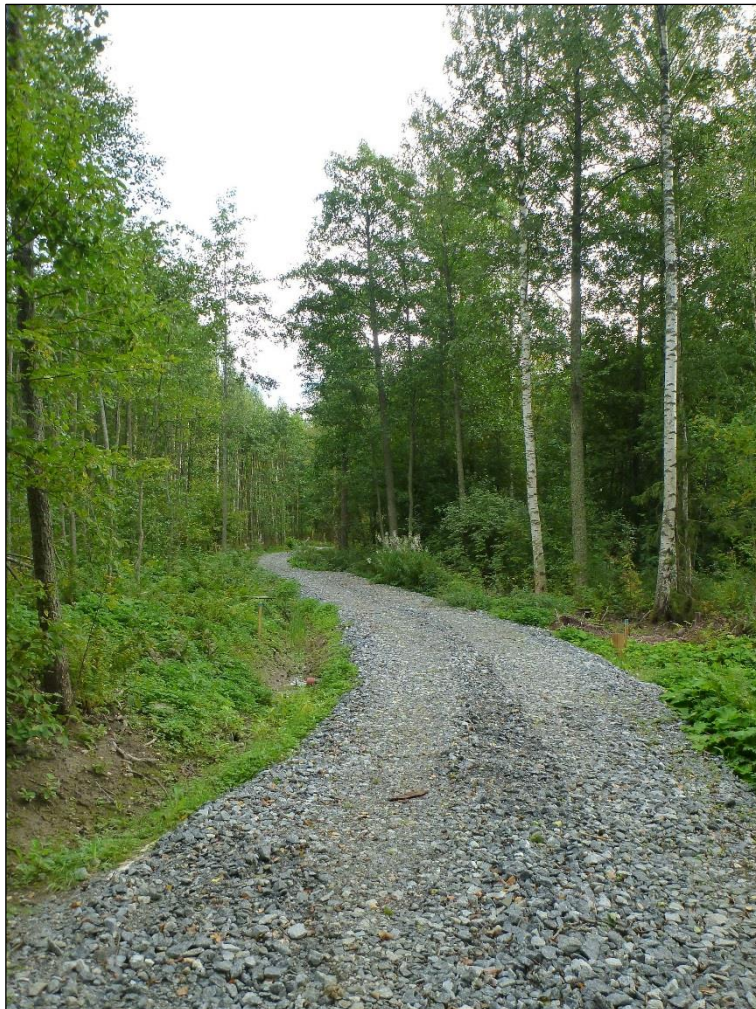
Alue 2. Kuvattu koilliseen kohti Seitsyentietä.

Alue 2. Alavaa ja kosteaa vesijättömaata rannan tuntumassa.

Alue 2. Näkymä rannasta kohti taloa. Kuvattu itään.

Alue 3. Alueen poikki rakennettu uusi tie. Kuvattu länteen.

Alue 3. Lomarakennus tie päässä, kukkulan päällä. Kuvattu länteen.

Alue 3. Kivikkoista metsärinnettä alueen pohjoisreunalla. Kuvattu koilliseen.

Alue 3. Rantaa kuvattuna pohjoiseen kohti lomarakennusta.

Alue 3. Rantaa lomarakennuksen edustalla. Kuvattu luoteeseen.

Alue 3. Rikkonaista maanpintaa lomarakennukselle johtavan tien reunalla.

Alue 3. Alavaa kosteikkorantaa. Kuvattuna kaakkoon.

Alue 3. Istutettua koivikkoa avohakkuualueen ja uuden tie välisellä alueella.

Alue 3. Avohakkuualue. Kuvattu etelään

Inventoinnissa tarkastetut alueet

Koko tutkimusalue tutkittiin ja arvioitiin kokonaisuudessaan eri menetelmin. Tarkemmin maastossa tarkastettiin kartalla sinisellä korostuksella esitettyjä alueita.

